

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3014/2022. (I. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 103.K.700.130/2020/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Kandi Erzsébet ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerint a Debreceni Törvényszék 103.K.700.130/2020/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. A kávétermékek forgalmazásával foglalkozó indítványozó céggel szemben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) különböző időszakokra kiterjedően több adóellenőrzést rendelt el. Ezzel párhuzamosan a NAV Észak-alföldi Bűnügyi Igazgatóságán költségvetési csalás minősített esete büntettének gyanúja miatt indult nyomozás az indítványozó ügyvezetőjével szemben.
- [4] Az elsőfokú adóhatóság az ellenőrzés során – részben a büntetőeljárásból származó adatokra is támaszkodva – egy számlázási cégláncolatot tárt fel; megállapította, hogy annak célja az volt, hogy az adólevonás formális feltételeinek megteremtésével, ügyletek színlelésével az indítványozó nagy összegű áfát igényeljen vissza a központi költségvetésből. Az elsőfokú adóhatóság 4323567755. számú határozatával az indítványozó terhére 2018. június hónapra általános forgalmi adó adónemben mintegy 27,4 millió Ft jogosulatlan visszaigénylésnek minősülő adókülönbötést állapított meg, amely után mintegy 54,8 millió Ft adóbírságot szabott ki.
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró NAV Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2234691325. számú határozatával az elsőfokú határozatot – az indokolás megváltoztatásával – helybenhagyta.
- [6] A másodfokú adóhatóság szerint megalapozatlanul hivatkozott az indítványozó arra, hogy az adókijátszásban történő részvételét csak jogerős büntetőbírói ítélet állapíthatná meg, illetve, hogy a büntetőeljárás során felhasznált bizonyítékok nem voltak felhasználhatók az adóigazgatási eljárás során. Ugyanakkor a nyomozóhatóság által foganatosított titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok felhasználását, s az ezzel kapcsolatos jogi indokolást – a Kúria EBH2018.K.1. számú elvi bírósági határozatára hivatkozással – kizárta a bizonyítékok köréből. Megállapította emellett, hogy a lehallgatásból származó adatok figyelmen kívül hagyásával is elegendő bizonyítékot tárt fel és szerzett be az adóhatóság, és a bizonyítékokat összességében értékelve az egész számlázási folyamatot egységesen ellenőrizve, megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az adókijátszásra irányuló ügyleteket az indítványozó irányította.
- [7] Az ügylet minősítése tekintetében rámutatott, hogy arra a Kúria 5/2016. (IX. 26.) KMK vélemény (a továbbiakban: 5/2016. KMK vélemény) 2. esetkőre irányadó, szemben az elsőfokú adóhatóság által megjelölt 3. esetkörrel.
- [8] Az indítványozó a másodfokú adóhatósági határozattal szemben előterjesztett keresetét a Debreceni Törvényszék 2021. január 8-án kelt, 103.K.700.130/2020/24. számú ítéletével elutasította.
- [9] A bíróság álláspontja szerint az adóhatóság az indítványozó által a befogadott számlákkal kapcsolatban a bizonyítékok okszerű, a logika szabályainak megfelelő mérlegelésével, a tényállást teljes mértékben feltárva állapította meg, hogy az adólevonási jog gyakorlására azok az indítványozót nem jogosítják. Megállapította, hogy

a számlakibocsátó társaság soha nem volt a kereskedelmi élet valós szereplője, a számlán feltüntetett gazdasági eseményt nyilvánvaló módon nem végezte el, a számlán szereplő áruval sohasem rendelkezett, így a termékértékesítés látszólagos volt. A számlázási láncolat feltárása alapján jogszerűen jutott arra a következtetésre az adóhatóság, hogy mesterségesen létrehozott láncszámlázásra került sor.

- [10] A törvényszék szerint megalapozatlanul állította az indítványozó, hogy az adóhatóság revizori feljegyzésben jogsértően rögzítette a folyamatban lévő büntetőeljárás során feltárt bizonyítékokat. A bíróság osztotta az adóhatóság álláspontját a gyanúsítottként meghallgatott személyek nyilatkozatainak, vallomásainak jogszerű felhasználásáról, és a titkos adatgyűjtés során beszerzett bizonyítékok kizárásáról. Az indítványozó állításával ellentétben megállapította, hogy számára minden irat teljeskörűen megküldésre került.
- [11] A bíróság megvizsgálta a kereseti kérelem ügyintézési határidő túllépésére vonatkozó kifogásait, és megállapította, hogy az adóhatósági határozat határidőben született, annak kézbesítése és közlése iránt határidőben történt intézkedés.
- [12] A bíróság számba vette az indítványozó által tett bizonyítási indítványokat, megjelölte azok mellőzésének indokait, illetve reagált az indítványozó azon aggályára, hogy a másodfokú adóhatóság jogsértő módon változtatta meg az elsőfokú adóhatóság indokolását.
- [13] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikke, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint a 25. cikk (3) bekezdése sérelmére hivatkozással terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a megjelölt bírói döntéssel szemben.
- [14] Az indítványozó a tulajdonhoz való jog sérelmével kapcsolatban előadta, hogy a hatósági és bírósági jogértelmezés új, objektív felelősségi alakzatot, „új közteherviselőt” hozott létre, így az indítványozó anélkül vált adófizetővé (közteherviselővé), hogy erre adójogszabály, törvényi rendelkezés kötelezné. Álláspontja szerint a bizonyítékok tetszőleges értékelése, mérlegelése eredményeként az adólevonási jog megvonása súlyosan sérti az adólevonáshoz, adó-visszaigényléshez való jogát, következésképpen a tulajdonhoz fűződő jogát.
- [15] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme körében az indítványozó az alábbiakat jelölte meg:
- [16] Az adóhatóság belső levelezésnek minősítve bizonyítékként használt fel bizonyos iratot, amelynek tartalmát az indítványozó – a fegyveregyenlőség elvének sérelme mellett – az eljárás során nem ismerhette meg, arra észrevétel nem tehetett. Álláspontja szerint a nyomozati anyagok beszerzése és felhasználása során kontrollálatlan és visszaélészerű eljárási cselekményeket végzett az elsőfokú adóhatóság, tehát a megállapított tényállás jogszabálysértően megszerzett bizonyítékokon alapul. Úgy véli, aggályok merültek fel az iratokat átadó és a vizsgálatot lefolytató személyek (adóellenőrök) pártatlanságával kapcsolatban is, amelyeket az eljáró hatóságok és bíróság nem vizsgáltak.
- [17] Az indítványozó szerint a másodfokú adóhatóságnak csak az elsőfokú döntés megváltoztatásához lett volna joga, nem pedig az indokolás (tényállás) megváltoztatásához, amelyre így – mint végleges határozatban megjelenő hatósági álláspontra – nem volt módja reagálni. Az általa tett bizonyítási indítványokat az első- és másodfokú adóhatóság érdemi indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta.
- [18] Aggályosnak tartja, hogy a Debreceni Törvényszék a kereset elutasításával olyan közigazgatási határozatot tartott a jogszabályokkal összhangban állónak, amely meghozatalára szerinte nem a törvényben rögzített határidőn belül került sor, tehát törvénysértő módon hagyta helyben a kiszabott adóbírságot.
- [19] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is megjelölte az alábbiak szerint.
- [20] Kifogásolta, hogy a bíróság a bizonyítékokat, és azok beszerzésének körülményeit – szerinte törvénysértő módon – nem vizsgálta, egyenként nem értékelte. Az indítványozó úgy véli, hogy a szubjektív elemeket tartalmazó bizonyítási eszközök beszivárogtak az adóhatóság által felhasználható elemek közé, lerontva ezzel az eljárás minőségét, amit a bíróságnak hivatalból észlelnie kellett volna. Értékelése szerint, a bírói jogértelmezés ellentétbe került az 5/2016. KMK véleménnyel, amely a jogegység lerontásával egyben az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének sérelmét is felveti. Az indítványozó előadta, hogy a bizonyítási teher megfordításával a bíróság az indítványozótól várta azon bizonyítékok bemutatását is, amelyekkel nem ő, hanem a hatóság rendelkezett. Mindemelllett az általa előterjesztett bizonyítási indítványokat a bíróság figyelmen kívül hagyta, ezeknek elégséges okát nem adta. Álláspontja szerint az Európai Unió Bírósága és a Kúria által hasonló ügyekben hozott ítéleteit, elvi döntéseit a bíróság nem alkalmazta, ennek indokát nem adta, továbbá a bírói döntés logikai ellentmondásokon és jogszabálysértő jogértelmezésen alapul.

- [21] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [22] 3.1. A meghatalmazott jogi képviselővel eljáró indítványozó a Debreceni Törvényszék 103.K.700.130/2020/24. számú ítéletét 2021. január 11-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2021. május 7-én – határidőn túl – nyújtotta be. Panaszával egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett, amelynek az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva helyt adott. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezést és a sérelmezett bírói ítéletet. Az indítványozó az alapügy felperese volt, így érintettség megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, panaszát a jogerős döntéssel szemben nyújtotta be.
- [23] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett bírói döntés megsemmisítésére. Ugyanakkor az Alaptörvény felhívott rendelkezései közül az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított és védett alapjogot, arra alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd hasonlóan: 3450/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [24] Az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a bíróság csak akkor sérti meg az abban foglalt jogosultságot, ha a közigazgatási döntés alapjogsértő voltát a felülvizsgálati eljárásban a bíróság elmulasztotta felismerni {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [43]}. Az indítványozó a tisztességes hatósági eljárás sérelmére vonatkozó aggályait így az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével kapcsolatos kifogások körében értékelte.
- [25] A fentiek szerint az indítvány a megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül az Alaptörvény XIII. cikke és a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében a határozott kérelem valamennyi követelményének megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [26] 3.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [27] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [28] A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban állított sérelmek szakjogi jellegűek, a bíróságok jogalkalmazói tevékenységét, jogértelmezését bírálják.
- [30] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy ugyancsak szakjogi – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti annak megítélését, hogy az alapügyben jogszerűtlennek minősült-e az adóhatóság által az indítványozó terhére megállapított adókülönbözet, adóbírság, valamint a büntetőeljárásból származó bizonyítékok adóhatóság általi felhasználása [lásd hasonlóan: 3291/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [42]].
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapítás szerint a támadott bírói döntés indokolása az értékelés körébe vonta a bizonyítási teher és a bizonyítási eszközök kérdéseit, köztük a folyamatban lévő büntetőeljárás során feltárt bizonyítékok felhasználhatóságát. A törvényszék számot adott a felperesi bizonyítási indítványok mellőzésének okáról, illetve kitért az ügyintézési határidő esetleges túllépésének vizsgálatára. A bíróság szerint a másodfokú adóhatóság jogszerűen dönthetett az elsőfokú határozat helybenhagyásáról is.

- [32] Az indítványozó fegyveregyenlőség elvének sérelmére hivatkozva állította, hogy az eljárás során egyes bizonyítékokat nem ismerhetett meg, ugyanakkor a bíróság következtetése szerint számára minden irat teljeskörűen megküldésre került. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a fentiek vitatása, valamint a bírói jogértelmezés helyességére tett indítványozói kifogások mind a bíróság jogalkalmazói tevékenységi körébe tartozó törvényességi kérdések, amelyek – alkotmányjogi összefüggés hiányában – nem foghatnak helyt.
- [33] Az indítványozó hivatkozott a bírói indokolás vélt hiányosságaira is. Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó érveit a törvénytörvény számba vette, azokra ítéletében egyenként reagált. Az indokolási kötelezettség elmulasztásának kételye ezért nem merült fel a konkrét ügyben.
- [34] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [35] Arra is emlékeztet az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény szerint a jogegység biztosítása a Kúria feladata [lásd: Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés]. Ezt a feladatot az Alkotmánybíróság nem veszi át, ezáltal nem őrökdi bírói döntések egymással való összhangja felett {lásd például: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [36] Az Alkotmánybíróság álláspontja összegzéseként megjegyzi, hogy az indítványozó valójában a bírói tényállás-megállapítás helyességét vitatta, az indítvány az alapügy ismételt törvényességi felülbírálatára irányul. Alkotmányjogi sérelemként körülírt, valójában szakjogi érveit az indítványozó már az alapügyben is előadta, amelyekre a bíróságnak volt alkalma reagálni, azokról számot adott.
- [37] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. december 14.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1864/2021.

